

СЪЗДАВАНЕ НА ШКОЛА ЗА ПРАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА НА КАДРИ ЗА РЕСТАВРИРАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА ПАМЕТНИЦИ НА КУЛТУРАТА В ГР. БРАЦИГОВО

*Кръгла маса: „Проблеми при прилагане на законодателството и осигуряването на
квалифицирани
кадри в областта на опазване на недвижимото културно наследство“
09.09.2022 г.*

АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ:

❖ Изключително лимитиран брой на образователните и обучителни институции в средното, висшето и продължаващото образование и обучение, предоставящи обучение с придобиване на квалификация и/или специалност в областта на консервационно-реставрационни работи за изпълнителски кадри в строителството.

Средно професионално образование:

№	Професионална гимназия	Професия/Специалност	Паралелки
1.	Варна	Техник-реставратор/Архитектурна реставрация	1 от 26 ученика
2.	Велико Търново	Техник-реставратор/Архитектурна реставрация	0,5 от 13 ученика
3.	Пловдив	Техник-реставратор/Архитектурна реставрация	1 от 26 ученика
4.	Монтана	Техник-реставратор/Архитектурна реставрация	-

АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ:

Висше образование:

✓ УАСГ - магистърска програма „ОПАЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО“ към Архитектурен факултет.

✓ ВСУ „Любен Каравелов“ – магистърска програма „ОПАЗВАНЕ НА АРХИТЕКТУРНОТО НАСЛЕДСТВО“ към Архитектурен факултет.

Центрове за професионално обучение:

№	Наименование	Специалност
1.	ЦПО към "Асилиънс" ЕООД, гр. София	Техник-реставратор
2.	ЦПО към "ЕВРОКОЛЕЖ "СВ. СОФИЯ" ЕООД, гр. София	Техник-реставратор
3.	ЦПО към Сдружение с нестопанска цел "Център за професионално обучение знание и прогрес", гр. Девин	Техник-реставратор
4.	ЦПО към "ВИКТОРИЯ-ПМ" ЕООД, гр. Варна	Реставратор-изпълнител

АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ:

- ❖ В обхвата на средното професионално образование, включването на специалност “Реставратор-изпълнител” в Списък на защитените от държавата специалности от професии е позитивна, но недостатъчна само по себе си стъпка.
- ❖ Сериозен дефицит (като численост и актуална професионална подготовка) на педагогически кадри.
- ❖ Липса на подходяща материална база за усвояване на практически знания и умения за работа в реална среда.
- ❖ Липса на нормативни изисквания към фирмите за поддържане на персонал на ниво работници, което води до пълен дефицит на квалифицирани кадри по реставрационно-консервационни дейности. Това резултира и в липсата на различни форми на наставнически програми за неформално усвояване на практически умения.

ОБЩ ИЗВОД - ограничена институционална подкрепяща среда.

ПОДКРЕПЯЩИ МЕРКИ – идейно виждане на КСБ

❖ Организиране и провеждане на краткосрочни тясно специализирани практически обучения, предоставящи фокусирано знание за усвояване на практически умения.

Положителни аспекти:

- ✓ по-голяма степен на гъвкавост и свобода на обучителното съдържание;
- ✓ съкратено време за обучение, най-често в рамките на няколко дни;
- ✓ завършването на подобен курс не води до получаване на държавно утвърден документ, а само до удостоверение/сертификат за преминато обучение. Въпреки това, обаче подобни курсове, са признати от работодателите като изключително ценен източник на информация по актуални или по теми, дефицитни на знания.

ПОДКРЕПЯЩИ МЕРКИ – идейно виждане на КСБ

- ❖ Към настоящият момент нормативната уредба не предполага признаването и съответно издаването на държавно утвърден удостоверителен документ за придобита квалификация извън посочените професии „Техник-реставратор“ и „Изпълнител-реставратор“ в средното образование и на ниво изпълнителски строителни кадри.
- ❖ Този ситуационен аспект с привидно негативните си последствия, в дългосрочен план може да бъде да разгледан и в позитивна насока - разкрива възможности за разработване на програми и на обучително съдържание, пряко отговарящи на нуждите и потребностите за качествено изпълнение на дейности по архитектурна и строителна реставрация, следвайки най-добрите световни практики.

Национална школа по архитектурна и строителна реставрация - иницииращи дейности

- ❖ Организиране и провеждане на краткосрочни специализирани практически обучения. Апробиране на модел, който осигурява необходимите предпоставки за синергия между всички участници – архитекти, инженери и строители – както на етап проучване и проектиране, така и при изпълнение на КРР в реална среда. Очаквано участници в подобен род обучения от страна на строителните фирми следва да бъдат служители, притежаващи базово ниво на знания и умения и/или такива проявяващи интерес за усвояване на нови, специализирани умения.
- ❖ Хидбриден елемент между формално и неформално обучение – изграждане на партньорство с образователни/ обучителни институции за валидиране, т.е признаване и сертифициране на придобития чрез неформално или самостоятелно учене опит. Този регламентиран и признат подход отчита резултатите от ученето, пести време и средства, не изисква откъсване от производството, разширява възможностите за получаване на знания, умения и компетентности в повече и в нови, различни професионални области. В нормативен план валидирането е равнозначно на формално придобита квалификация без разлика в издаваните документи.

Национална школа по архитектурна и строителна реставрация – бъдещо развитие и дългосрочни цели

- ❖ Понастоящем към фирмите, изпълняващи консервационно-реставрационни работи няма изискване за кадрова обезпеченост на ниво работници, които да притежават съответната квалификация.
- ❖ Като следваща стъпка в тази връзка е възможно предприемането на съвместни действия по признаване на придобитата профилирана специализация след участие в новоразработените практически обучения. Реалистично е първоначално това да се случи неформално в рамките на заинтересованите страни и техните браншови организации (архитекти, проектантите и строители), например чрез създаване и поддържане на регистър на лицата преминали подобни курсове.
- ❖ Съществуващ опит – обединявайки професионалната общност на заинтересованите страни, КСБ чрез своята професионална секция “Професионална квалификация” положи необходимите усилия и бе двигател на процеса по създаването на двете специалности “Техник-реставратор” и “Изпълнител-реставратор”, които от 2013 г. са включени в Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА КСБ

- ❖ **Период:** 03-18.03.2022 г.
- ❖ **Предмет на изследване:**
 - ✓ съществуваща кадрова обезпеченост и работодателска оценка на наличните знания и умения сред заинтересованите фирми;
 - ✓ интерес и готовност за участие в надграждащи обучителни дейности, съобразени с актуалните и перспективни потребности и възможности.
- ❖ **Целева група:** строители, вписани в Централния професионален регистър на строителя (ЦПРС), които притежават и/или биха желали да придобият удостоверение от Камарата за изпълнение на обекти, представляващи недвижимо културно наследство от категория с местно и/или световно и национално значение.

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА КСБ

- ❖ Количествени резултати - 36 строителни компании, приоритетно малки и средни предприятия, от общо 14 Областни представителства на Камара на строителите в България.

Въпреки количествено ограничената представителна извадка, получените резултати могат да послужат като основа за планиране на последващи дейности във връзка със съвместната инициатива на Камара на строителите в България (КСБ) и Камара на архитектите в България (КАБ) за създаване на школа за практическа подготовка на кадри за реставриране и опазване на паметници на културата.

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА КСБ

Обобщени резултати:

- ❖ 50% от анкетираните фирми притежават (19%) или биха желали (31%) да придобият удостоверение от КСБ за изпълнение на обекти, представляващи недвижимо културно наследство от категория с местно и/или световно и национално значение.
- ❖ От тях 39% през последните 2 години са изпълнявали проекти, включващи консервационно-реставрационни работи по обекти на недвижимо културно наследство.

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА КСБ

Обобщени резултати - планиране на практически надграждащи обучения за строителни специалисти:

- ❖ Открива се разминаване между нормативно придобита квалификация (при едва 11% от наличния кадрови състав) и оценката, която работодателите дават за нивото на тяхната компетентност – 50%

Възможни причини:

- Сравнително нови нормативно признати специалности (техник-реставратор и реставратор-изпълнител), включени в Списъка на професиите и специалностите за професионално образование и обучение;
- Придоби неформални знания и умения в хода на работата на терен.

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА КСБ

Обобщени резултати - планиране на практически надграждащи обучения за строителни специалисти:

Ранжиране на три теми, оценени от строителните фирми като най-необходими:

1. Работа с вар и реставрация на мазилки (81%);
2. Работа с камък (67%);
3. Работа с дърво (53%)

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА КСБ

Обобщени резултати - планиране на практически надграждащи обучения за строителни специалисти:

- ❖ Позитивна нагласа и изразена готовност работодатели да отделят свои служители за участие в изнесено обучение – 69%
- ❖ Приоритетни са предпочитанията за подходящи времеви периоди на провеждане към традиционно неактивните за строителни дейности месеци – през зимния период или през ваканционните юли и август месец.
- ❖ Позитивен резултатен акцент е споделената готовност за самофинансиране на участието в подобен род обучителни дейности (67% от участвалите строителни фирми) в размер, вариращ най-често в рамките на между 350 и 500 лв.

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА КСБ

Основни изводи:

- ❖ Потвърждава се представената в идейното виждане на КСБ теза за целесъобразност на първоначално провеждане на краткосрочни специализирани практически обучения, специално за специалисти от строителния сектор.
- ❖ Идентифицираната целева група строителни специалисти е компактна и количествено ограничена, но с изявени потребности от повишаване на наличните знания и умения, най-вече по отношение на практическата подготовка и работата на терен.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!